

Pensar el món després de la Covid-19

La Fundació "la Caixa" dona suport al desenvolupament de 15 investigacions socials que ajudin a comprendre els desafiaments emergents

- L'entitat posa en marxa la segona Convocatòria de Recerca Social, que finançarà amb 1,5 milions d'euros projectes que aportin coneixement sobre nous fenòmens socials, alguns d'ells sorgits després de la pandèmia.
- Fins al 20 de maig, investigadors de totes les disciplines procedents d'universitats i centres de recerca d'Espanya i Portugal poden presentar les seves candidatures.
- A la primera convocatòria l'entitat va finançar amb 1,3 milions d'euros 13 projectes que ja s'estan desenvolupant i que analitzen en profunditat problemàtiques en l'àmbit de l'atenció domiciliària a la gent gran; la bretxa de gènere en el món digital, l'exposició infantil a la contaminació o la prevenció de la violència de gènere, entre d'altres.

Barcelona, 4 de maig de 2020. La Fundació "la Caixa" acaba d'obrir la segona Convocatòria de Recerca Social, una iniciativa orientada a donar suport al desenvolupament d'investigacions socials que permetin comprendre els desafiaments socials emergents més urgents, entre ells els sorgits per la pandèmia del coronavirus.

La iniciativa, que compta amb una dotació d'1,5 milions d'euros per 15 projectes, parteix del supòsit que nous esdeveniments com el brot de la Covid-19 comporten conseqüències globals que afecten tots els àmbits de les nostres vides. La investigació social, com a motor de progrés humà, té un rol

Departament de Comunicació de la Fundació "la Caixa"

Andrea Pelayo: 618 126 685 / apelayo@fundacionlacaixa.org

Sala de Premsa Multimèdia: <http://premsa.lacaixa.org>

 [@FundlaCaixa](https://twitter.com/FundlaCaixa) [#ObservatoriSociallaCaixa](https://twitter.com/ObservatoriSociallaCaixa)

determinant en la comprensió d'aquests nous fenòmens, ajudant la societat i els legisladors a prendre millors decisions.

Les candidatures es poden presentar fins al 20 de maig i s'han de fonamentar en dades quantitatives que proporcionin, mitjançant un enfoc original i innovador, coneixement sobre els reptes més rellevants de l'actualitat. Els projectes, que rebran una dotació de fins a 100.000 euros cadascun, es desenvoluparan a universitats d'Espanya i de Portugal durant un període màxim de 24 mesos i es divulgaran a l'Observatori Social de "la Caixa".

A la primera convocatòria, oberta l'any passat, la Fundació "la Caixa" va destinar 1,3 milions d'euros a 13 projectes d'investigació social, escollits entre 524 candidatures. A continuació, s'ofereix detall dels projectes seleccionats a la primera convocatòria:

Compte amb la bretxa: instantània sobre la diferència de competències digitals entre gèneres

Malgrat els esforços dedicats a la reforma curricular en el camp de l'educació cap al mètode STEM (ciència, tecnologia, enginyeria i matemàtiques), s'ha observat una bretxa entre gèneres a l'educació primària, que augmenta a la secundària, el resultat de la qual és una taxa més alta d'abandonament dels estudis STEM entre les dones. Aquest projecte d'investigació, realitzat per Mireia Usart de la Universitat Rovira i Virgili, descriurà la bretxa real en els diferents nivells educatius, determinarà la funció de l'autopercepció de competències electròniques com a factor predictiu de l'abandonament dels estudis i les carreres professionals STEM, i definirà el perfil de les dones que deixen els estudis STEM.

La urgència social d'una població cada cop més envellida: crear serveis d'atenció domiciliària sostenibles

Aquest projecte, de Jesica de Armas, de la Universitat Pompeu Fabra, es centra en optimitzar els serveis d'atenció domiciliària a les persones majors de 65 anys, que en 2033 es calcula que seran el 25% de la població espanyola. L'objectiu global del projecte és millorar els serveis d'atenció domiciliària per a les persones grans a través de mètodes quantitius innovadors: nous models matemàtics, algorismes i sistemes basats en la investigació i l'anàlisi d'operacions, que ja s'han aplicat amb èxit en diversos sectors. Això ajudarà els responsables de la presa de decisions, polítics i gestors de cures a prendre millors decisions que tinguin com a resultat un impacte positiu en la societat, en els aspectes relacionats amb la salut, el benefici social i l'eficàcia de costos.

Departament de Comunicació de la Fundació "la Caixa"

Andrea Pelayo: 618 126 685 / apelayo@fundaciolacaixa.org

Sala de Premsa Multimèdia: <http://premsa.lacaixa.org>

 [@FundlaCaixaCAT](https://twitter.com/FundlaCaixaCAT) [#ObservatoriSociallaCaixa](https://twitter.com/ObservatoriSociallaCaixa)

Una aproximació des de la ciència de xarxes a la cohesió social

Aquest projecte, de Miranda Jessica Lubbers de la Universitat Autònoma de Barcelona, desenvoluparà una metodologia innovadora des de la perspectiva de la ciència de xarxes, que pot generar una nova forma d'entendre la cohesió social. El mètode s'aplicarà a través d'una enquesta a gran escala a Espanya, en la qual s'avaluaran els nivells de cohesió i s'exploraran les condicions sota les quals es formen les relacions transfrontereres i les xarxes heterogènies, com també les condicions mitjançant les quals contribueixen (o, al contrari, deteriorenen) a la solidaritat intergrup, les preferències de protecció social, la confiança social i política, i l'orientació política. Els resultats s'utilitzaran per dissenyar polítiques basades en l'evidència destinades a incrementar la cohesió social a Espanya, i especialment la solidaritat amb els grups econòmicament vulnerables.

L'economia política de gènere i la desigualtat en el sistema jurídic espanyol

Fa quinze anys, els jutges de primera instància a Espanya aprovaven una mitjana del 80 % de les ordres d'allunyament presentades davant dels tribunals, i el nombre de jutges que decidien amb uns índexs molt diversos d'aprovació (desigualtat jurídica) era molt baix. El 2018, l'índex d'aprovacions de les ordres d'allunyament a Espanya és 5 punts per sota, i la desigualtat jurídica s'ha duplicat als tribunals i en l'àmbit regional.

Utilitzant una gran quantitat de dades procedents de diverses fonts (la majoria públiques), aquest projecte, liderat per Joan Josep Vallbé de la Universitat de Barcelona, fa servir una estratègia empírica quantitativa per abordar aquest trencaclosques de la desigualtat jurídica en l'obtenció d'ordres d'allunyament entre víctimes de violència de gènere i els seus agressors.

Vulnerabilitat socioambiental a l'Espanya rural

L'objectiu d'aquest projecte, dut a terme per Sergio Villamayor de la Universitat Autònoma de Barcelona, és desenvolupar índexs estatals i regionals de vulnerabilitat socioambiental a l'Espanya rural (SEVERAS, Socio-Environmental Vulnerability in Rural Spain) i utilitzar-les per explorar polítiques que permetin reduir aquesta vulnerabilitat. El projecte reunirà les dades —fins ara desconectades— climàtiques, de cens, d'ús del terreny i del desenvolupament rural, en una única base de dades socioambiental. Els índexs s'elaboraran i es validaran amb les parts interessades principals a través de tallers de planificació participativa («laboratoris de vulnerabilitat rural») en què els

ciutadans rurals i els polítics puguin codissenyar polítiques destinades a reduir la vulnerabilitat.

Ciència de dades sobre decisions judicials per a polítiques d'habitatge basades en l'evidència a Espanya

L'objectiu d'aquest projecte, realitzat per Sergio Nasarre de la Universitat Rovira i Virgili, és analitzar sistemàticament, a través de la ciència de dades (*data science*), desenes de milers de sentències judicials relacionades amb l'habitatge abans i després de l'inici de la crisi immobiliària i financera del 2017, a fi de posar de manifest les decisions que han influenciat i liderat els principals canvis legislatius i de jurisprudència.

Alteracions epigenètiques i metabòliques associades a l'exposició infantil primerenca a la contaminació atmosfèrica, i la seva contribució al desenvolupament de malalties cròniques a l'edat adulta

L'objectiu principal d'aquesta proposta, realitzada per Noelia Ramírez de la Fundació Institut d'Investigació Sanitària Pere Virgili, és investigar les possibles desigualtats socials en els infants en relació a la seva exposició a la contaminació atmosfèrica, l'efecte d'aquesta exposició en la salut infantil i el seu possible impacte en el desenvolupament d'una patologia crònica a l'edat adulta.

L'estudi es proposa avaluar l'exposició d'infants de 4 anys als contaminants atmosfèrics, a través de la determinació de tòxics ambientals en partícules atmosfèriques d'interiors i exteriors; la determinació de biomarcadors d'exposició en l'orina dels infants, i la identificació de marcadors metabòlics i epigenètics de malalties, per avaluar a quina edat l'exposició a un aire contaminat afectaria a la formació de l'epigenoma i a la susceptibilitat al desenvolupament d'una malaltia crònica a l'edat adulta.

L'impacte d'intervencions alternatives en les decisions alimentàries: beneficiaris de les ajudes en metàl·lic per a alimentació

La proposta liderada per Toni Mora de la Universitat Internacional de Catalunya (UIC Barcelona) tindrà accés a una població amb nivell de renda baixa i beneficiària dels vals de la Creu Roja per comprar aliments al supermercat BonÀrea. El projecte proposa una intervenció que proporciona informació sobre com es poden millorar les seves decisions de compra. El projecte compta amb el suport institucional de la Secretaria de Salut Pública de la Generalitat de Catalunya i de la Creu Roja Catalunya, per aconseguir compres més saludables amb l'import dels vals destinats a l'alimentació. Tots els productes

susceptibles de compra es classificaran en funció de la seva desitjable promoció o reducció desitjable del seu consum. Alhora, es vol evidenciar la possible presència d'heterogeneïtat dels efectes en funció de les característiques dels individus. La intervenció a dur a terme serà realitzada mitjançant tallers nutricionals, missatges SMS i incentius.

Augment de la desigualtat de la riquesa a Espanya: qui està fallant i per què?

Aquest projecte, desenvolupat per Diederik Boertien, del Centre d'Estudis Demogràfics, analitza l'origen de la desigualtat de la riquesa, qui troba obstacles per a l'acumulació de riquesa i com la desigualtat de la riquesa s'entrecrua amb altres desigualtats com les derivades de l'origen social i el gènere. La iniciativa pretén respondre a preguntes com ara: els canvis en la desigualtat de la riquesa estan motivats pels canvis en les taxes d'habitatge en propietat, els valors de l'habitatge o el valor i la distribució d'altres tipus de riquesa? Qui acumula riquesa i qui s'endeuta?

eWork: utilitzar un mètode holístic per valorar el cost de l'entrega d'última milla en la indústria digital per a treballadors, societats i empreses

Aquesta investigació, d'[Annachiara Longoni](#) professora del Departament d'Operacions, Innovació i Data Sciences d'Esade, de la Universitat Ramon Llull, i directora del grup de recerca Business Network Dynamics ([BuNeD](#)) d'Esade, analitzarà les condicions de treball en l'entrega d'última milla de la indústria digital a Espanya per tal de determinar quin impacte té en la salut i la seguretat laborals dels treballadors. D'aquesta manera, contribuirà a la definició de noves formes de treball en la indústria dels serveis digitals tenint en compte els aspectes de salut i seguretat per protegir els treballadors i, a més, beneficiar el context socioeconòmic espanyol.

Prevenir la discriminació, l'exclusió social i les actituds extremes a Espanya

Per abordar l'augment de les conductes discriminatòries cap a grups minoritaris com els immigrants, aquest projecte de Katharina Schmid, de la Universitat Ramon Llull, utilitzarà un disseny absolutament innovador que triangula tres mètodes de recollida de dades quantitatives (és a dir, una enquesta de població general, un test d'associació implícita i una sèrie d'experiments) i que connecta la visió actual sobre la interacció entre un antecedent clau de discriminació i les actituds extremes, l'amenaça de l'exclusió de l'altre, com també una estratègia clau per evitar aquestes tendències negatives, el contacte entre grups.

Polítiques d'eficiència energètica a Espanya: anàlisi de les eleccions de consumidor

L'objectiu d'aquesta investigació, d'Ibon Galarraga, del Centre Basc pel Canvi Climàtic - BC3, és avaluar el rendiment de les polítiques d'etiquetat d'Eficiència Energètica (EE) per electrodomèstics i la normativa de transport de la zona de baixes emissions (ZBE) de Madrid i explorar possibles millores de disseny. El procediment d'investigació proposat és el següent: en primer lloc, millorar la comprensió sobre com l'etiqueta d'EE ens pot oferir informació afegida més eficient sobre l'aspecte econòmic; en segon lloc, analitzar l'impacte de la ZBE sobre la qualitat de l'aire i la composició del parc mòbil de la ciutat, i en tercer lloc, contribuir al debat sobre l'eficàcia dels instruments basats en el mercat (etiquetes d'EE) i d'ordre i control (ZBE). Es faran servir tres metodologies quantitatives: el mètode hedònic, l'experiment controlat al laboratori i la inferència causal.

La realitat virtual pot millorar la prevenció de l'assetjament sexual en adolescents? Anàlisi d'un programa nou

Aquest projecte, impulsat per Virginia Sánchez de la Universitat de Sevilla, vol desenvolupar i avaluar un primer programa per a la prevenció de l'assetjament sexual en l'adolescència basat en observadors. Aquest programa és innovador per la utilització de la tecnologia de la realitat virtual com a eina per a la prevenció de la violència. En els últims anys, alguns programes de prevenció per a temes relacionats amb l'assetjament sexual, como ara l'assetjament escolar (*bullying*), han estat utilitzant la realitat virtual per millorar l'empatia dels testimonis i la seva disponibilitat per intervenir, i s'han obtingut resultats molt prometedors. Aquesta eina sembla que millora l'impacte de les intervencions a causa de la reducció de la distància psicològica entre els participants i la situació. Amb l'objectiu d'avaluar l'eficàcia del programa i de la realitat virtual en aquest primer assaig, compararem l'eficàcia de la intervenció en tres condicions experimentals: realitat virtual, realitat no virtual i control.

Criteris i mètode de selecció:

A la convocatòria es poden presentar investigadors en actiu de totes les nacionalitats que desenvolupin el seu treball en universitats i centres de recerca públics i privats amb seu a Espanya i Portugal.

Per a aquesta convocatòria s'ha dissenyat un procés de selecció cec fins a l'última fase que garanteix un accés i una avaluació el més equitatiu possible. Així mateix, el procés de selecció propugna un ferm compromís social, ja que,

Departament de Comunicació de la Fundació "la Caixa"

Andrea Pelayo: 618 126 685 / apelayo@fundaciolacaixa.org

Sala de Premsa Multimèdia: <http://premsa.lacaixa.org>

 [#FundlaCaixaCAT](https://twitter.com/FundlaCaixaCAT) [#ObservatoriSociallaCaixa](https://twitter.com/ObservatoriSociallaCaixa)

en conjunt, un terç dels avaluadors procedeixen de sectors professionals (la majoria d'ells del tercer sector) i de l'Administració pública, amb la voluntat de seleccionar i dur a terme investigacions que estiguin estretament vinculades als problemes socials actuals i el seu abordament des d'un punt de vista pràctic.

Per a més informació i presentació de candidatures:

socialresearch.lacaixafoundation.org

Departament de Comunicació de la Fundació "la Caixa"

Andrea Pelayo: 618 126 685 / apelayo@fundaciolacaixa.org

Sala de Premsa Multimèdia: <http://premsa.lacaixa.org>

 [@FundlaCaixaCAT](https://twitter.com/FundlaCaixaCAT) [#ObservatoriSociallaCaixa](https://twitter.com/ObservatoriSociallaCaixa)